

ელექტროენერგიის ბაზრის მიმოხილვა

ენერგეტიკა

ყოველთვიური მიმოხილვა
15 ოქტომბერი, 2015

ელექტროგადამცემი ხაზების განვითარების გეგმის თანახმად, მომავალი 10 წლის მანძილზე საქართველოს ელექტროგადამცემი ინფრასტრუქტურა მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდება და საშუალებას მისცემს საქართველოს ელექტროენერგიის მნიშვნელოვანი სატრანზიტო ჰაბი გახდეს. გადაცემის სიმძლავრის გაზრდა 1,700 კილომეტრის სიგრძის ელექტროგადამცემი ხაზებისა და ქვესადგურების დამატების ხარჯზე მოხდება. მოდერნიზაციის პროექტისათვის მომავალი 10 წლის განმავლობაში წინასწარი გათვლებით 623 მლნ-დან 824 მლნ ევრომდე დაიხარჯება. მოდერნიზაციის შედეგად ქვეყნის ელექტროგადამცემ ქსელს საშუალება ექნება ქსელში დამატებით 4,000 მგვტ-ის სიმძლავრის ჰესების მიერ გენერირებული ელექტროენერგიის ინტეგრირების.

სექტემბერში ქვეყნის ენერგობალანსს 230 მგვტ დადგმული სიმძლავრის თბოელექტროსადგური შეემატა. გარდაბნის თბოელექტროსადგურის მფლობელმა, საქართველოს გაზისა და ნავთობის კორპორაციამ, მარეგულირებლისგან (სემეკი) ოპერირების ლიცენზია 2015 წლის სექტემბერში მიიღო.

აგვისტოში სამომხმარებლო ტარიფი ქვეყნის მასშტაბით საშუალოდ 30%-ით გაიზარდა. წლის დასაწყისიდან მოყოლებული, ლარის გაუფასურებისა და შედეგად ბუნებრივ გაზზე მომატებული ფასების გამო, რომელსაც თბოელექტროსადგურები იყენებენ, თელასმა და ენერგო-პრომ მარეგულირებელ კომისიას სამომხმარებლო ტარიფის გადახედვისა და გაზრდის მოთხოვნით მიმართეს. ენერგო-პრო ჯორჯიას თავდაპირველი მოთხოვნა ტარიფის 4.80 თეთრით გაზრდა იყო. სემეკმა განაცხადი ნაწილობრივ დააკმაყოფილა და სამომხმარებლო ტარიფები ენერგო-პროს აბონენტებისათვის 3.48 თეთრით გაზარდა. მარეგულირებელმა თელასის განაცხადიც დააკმაყოფილა და სამომხმარებლო ტარიფი საშუალოდ 30%-ით გაიზარდა როგორც საყოფაცხოვრებო, ასევე არასაყოფაცხოვრებო მომხმარებელთათვის.

ელექტროენერგიის წარმოება, მოხმარება და ექსპორტი

ელექტროენერგიის მოხმარება 2015 წლის აგვისტოში 2014 წლის აგვისტოსთან შედარებით არ გაზარდილა. ამის ერთერთი განმარტებელი გარემოება იყო პირდაპირი მომხმარებლების (არასაყოფაცხოვრებო მომხმარებლები, რომლებიც წელიწადში 7 გვტ/სთ-ზე მეტ ელექტროენერგიას მოიხმარენ) მიერ მოხმარებული ელექტროენერგიის 42%-იანი კლება წ/წ. მიუხედავად იმისა, რომ პირდაპირმა მომხმარებლებმა მთლიანი თვის მოხმარების მხოლოდ 9% შეადგინეს, ზემოაღნიშნულმა მნიშვნელოვანმა კლებამ შესაძენევი გავლენა იქონია და ჯამური მოხმარება არ გაზარდილა. გამანაწილებლების მიერ საყოფაცხოვრებო და კომერციული მომხმარებლებისთვის ელექტროენერგიის მიწოდება აგვისტოში გაიზარდა 7%-ით წ/წ. 2015 წლის პირველი 8 თვის მონაცემებით, ელექტროენერგიის მთლიანი მოხმარება გაზარდილია 7%-ით წ/წ.

ელექტროენერგიის ბაზრის მონაცემები

აგვისტოში ელექტროენერგიის საშუალო შეწონილი ფასი საქართველოში	5.9 აშშ ცენტი / კვტ/სთ-ზე
აგვისტოში ელექტროენერგიის საშუალო შეწონილი ფასი თურქეთში	5.7 აშშ ცენტი / კვტ/სთ-ზე
ჰიდროელექტროსადგურების მიერ გამომუშავებული ელექტროენერგია საქართველოში, 8M15	6,200 გვტ/სთ
თბოელექტროსადგურების მიერ გამომუშავებული ელექტროენერგია საქართველოში, 8M15	1,200 გვტ/სთ
იმპორტირებული ელექტროენერგიის რაოდენობა, 8M15	326 გვტ/სთ
ექსპორტირებული ელექტროენერგიის რაოდენობა, 8M15	604 გვტ/სთ
შიდა მოხმარება, 8M15	7,090 გვტ/სთ
შიდა მოხმარებისა და ექსპორტის ზრდა წელიწადთან, 8M15	7%

*საშუალო გაცვლითი კურსი აგვისტოში: GEL/US\$ = 2.3199; TRY/US\$ = 2.8456

ნინო პაპავა

კვლევების დეპარტამენტის უფროსი | n.papava@gt.ge | +995 322 401 111 ext.4693

თამარ ქურდაძე

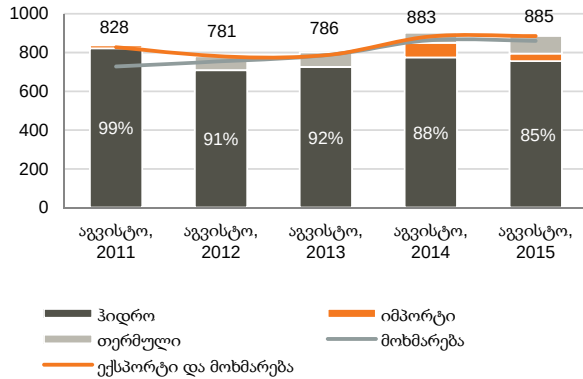
ანალიტიკოსი | tamarkurdadze@gt.ge | +995 322 401 111 ext.4298

გთხოვთ იხილოთ მნიშვნელოვანი შეტყობინება დოკუმენტის ბოლო გვერდზე.

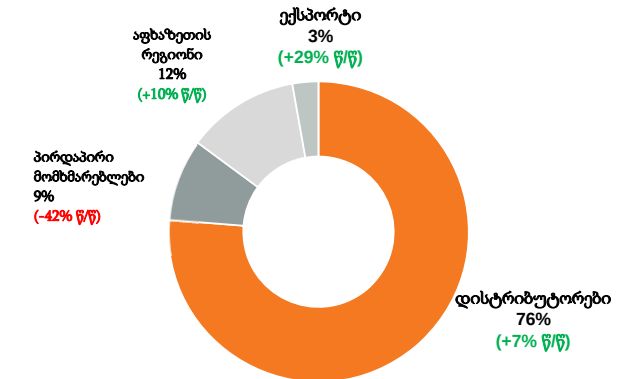
ელექტროენერგიის ექსპორტი აგვისტოში გაიზარდა 29%-ით წ/წ და წარმოებული ელექტროენერგიის 3% შეადგინა. ექსპორტირებული ელექტროენერგიის 100% თურქეთის ბაზარზე გავიდა.

გრაფიკი 1: ელექტროენერგიის წარმოება და მოხმარება, გვტ/სთ

წყარო: ესკო

გრაფიკი 2: ელექტროენერგიის მოხმარების გადანაწილება, აგვისტო 2015

წყარო: ესკო

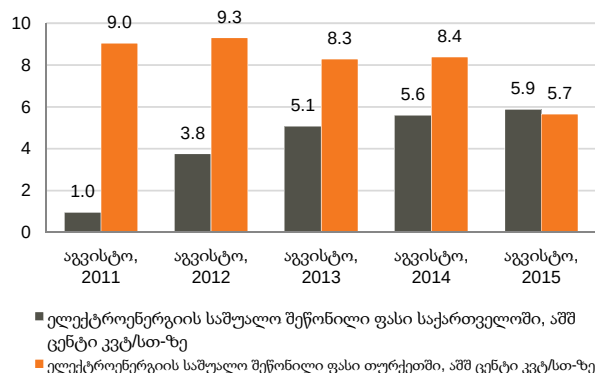
ელექტროენერგიის ფასები საქართველოსა და თურქეთში

საქართველოში საბალანსო ელექტროენერგიის ფასების ზრდის ტემპი აგვისტოში შენელებულია. საბალანსო ელექტროენერგიის ფასებმა წლის დასაწყისიდან რეკორდულ მაჩვენებლებს მიაღწია. დეკემბრიდან მოყოლებული, ზამთრის თვეებში ელექტროენერგიის ფასზე გავლენას ახდენდა გაძვირებული ბუნებრივი აირი, რომელიც ლარის გაუფასურების გამო ეროვნულ ვალუტაში გაძვირდა. გარდა ამისა, გაიზარდა იმპორტირებული ელექტროენერგიის ფასი ლარში, რომელიც ზამთრის თვეებში ადგილობრივად წარმოებულ ელექტროენერგიას ანაცვლებს ჰიდროელექტროსადგურების მიერ წარმოებული ელექტროენერგიის დეფიციტის გამო. ზაფხულის თვეებში ელექტროენერგიის ფასის ზრდა გამოწვეული იყო ადგილობრივ ბაზარზე წარმოებული ჰიდროელექტროსადგურების მიერ წარმოებული ელექტროენერგიის გაძვირების გამო. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მიერ ელექტროენერგიის მოხმარების ზრდასთან ერთად, კლებულობს ენგურისა და ვარდნილის მიერ წარმოებული იაფიანი ელექტროენერგიის ხელმისაწვდომობა დანარჩენი რეგიონებისათვის, რაც ელექტროენერგიის საბალანსო ფასშიც აისახება. რაც უფრო გაიზრდება აფხაზეთის მოხმარება, მით უფრო გაიზრდება კერძო მფლობელობაში არსებული ჰიდროელექტროსადგურების მიერ წარმოებული ელექტროენერგიის წილი ადგილობრივ საბალანსო ფასებში, რაც, მზარდ მოთხოვნასთან ერთად გამოიწვევს ეტაპობრივ ზრდას საბალანსო ელექტროენერგიის ფასში. აგვისტოში ფასები გაიზარდა 5%-ით წ/წ.

თურქეთში ელექტროენერგიის ფასების ვარდნის ტემპი შენედა მას შემდეგ რაც 2014 წლის დეკემბრიდან მოყოლებული ელექტროენერგიის ფასი მნიშვნელოვნად მცირდებოდა. მიუხედავად ადგილობრივ ელექტროენერგიაზე დაბალი ფასებისა, თურქეთმა 2015 წლის პირველი 8 თვის განმავლობაში რეკორდული რაოდენობის ქართული ელექტროენერგია გაიტანა (285 გვტ/სთ). გარდა ამისა, 2015 წლის პირველი 8 თვის განმავლობაში, საქართველოს მიერ სხვადასხვა სავაჭრო პარტნიორებთან ექსპორტზე გატანილი ელექტროენერგიის ჯამურმა რაოდენობამ 2011 წლის შემდეგ ყველაზე მაღალ მაჩვენებელს მიაღწია და 604 გვტ/სთ (23 მლნ აშშ დოლარი) შეადგინა.

გრაფიკი 3: ელექტროენერგიის საშუალო შეწონილი ფასები საქართველოსა და თურქეთში, აშშ ცენტი კვტ/სთ-ზე

წყარო: ესკო, EPLAS

ცხრილი 2: ელექტროენერგიის საშუალო შეწონილი ფასები საქართველოსა და თურქეთში, აშშ ცენტი კვტ/სთ-ზე, 2015

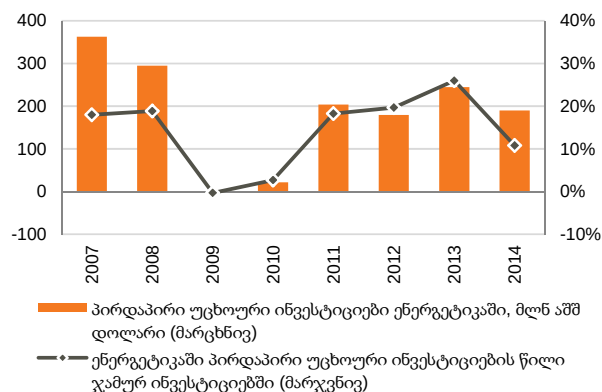
აშშ ცენტი კვტ/სთ-ზე	ელ. ენერგიის ფასები, თურქეთი	ფასის ცვლილება, %	ელ. ენერგიის ფასები, საქართველო	ფასის ცვლილება, %
იანვარი	7.69	3%	6.88	8%
თებერვალი	5.91	-25%	7.34	14%
მარტი	4.96	-21%	6.79	6%
აპრილი	3.77	-50%	6.04	-2%
მაისი	4.17	-44%	3.40	400%
ივნისი	4.67	-36%	3.54	427%
ივლისი	5.16	-39%	3.99	8%
აგვისტო	5.66	-33%	5.88	5%

წყარო: ესკო, EPLAS

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ენერგეტიკაში

ენერგეტიკა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ყველაზე მსხვილი მიმდებარის სამეულში იყო 2014 წლის მონაცემებით. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის დაზუსტებული მონაცემების მიხედვით, ენერგეტიკის სექტორში ინვესტიციებმა ჯამური პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების 22%, 190 მლნ აშშ დოლარი, შეადგინა, რაც 22%-ით ნაკლები იყო 2013 წელთან შედარებით.

გრაფიკი 4: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ენერგეტიკის სექტორში, 2007-2014

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

მნიშვნელოვანი შეტყობინება

ეს დოკუმენტი მკაცრად კონფიდენციალურია და მომზადებულია სს "გალტ ენდ თაგარტის" ("Galt & Taggart") მიერ, რომელიც არის სს საქართველოს ბანკის ჯგუფის ("ჯგუფი") წევრი, მხოლოდ საინფორმაციო მიზნებისთვის და მასში ნახსენები კომპანიებისგან დამოუკიდებლად. ეს დოკუმენტი არ წარმოადგენს რაიმეს ნაწილს და არ უნდა იქნას განხილული, როგორც შეთავაზება ან კლიენტების მოზიდვა ან მოწვევა რაიმე აქტივების ყიდვისთვის ან გაყიდვისთვის, ან გამოყენებისთვის და ამ დოკუმენტის არცერთი ნაწილი არ ქმნის საფუძველს კონტრაქტისთვის ან ვალდებულებისთვის და არ შეიძლება განხილული იყოს, როგორც რეკომენდაცია რაიმე მსგავსი ქმედებისთვის.

გალტ ენდ თაგარტი უფლებამოსილია აწარმოოს პროფესიონალური აქტივობა საქართველოს ბაზარზე. ამ დოკუმენტის გირკველი იურისდიქციების ფარგლებში შეიძლება აკრძალული იყოს კანონით, პირებს, რომელთა მფლობელობაშიც ეს დოკუმენტი აღმოჩნდება, გალტ ენდ თაგარტისგან მოეთხოვებათ დაიცვან ყველა ის შეზღუდვა, რომელიც მოქმედებს მათ მიმართ. ეს დოკუმენტი არ არის განზრახული გავრცელებისთვის, პირდაპირ ან ირიბად, ან გამოყენებისთვის ნებისმიერი პირის ან ორგანიზაციის მიერ, რომელიც არის რაიმე ადგილის, სახელმწიფოს ან სხვა რაიმე იურისდიქციის მკვიდრი ან მოქალაქე, სადაც ამგვარი გავრცელება, პუბლიკაცია, ხელმისაწვდომობა ან გამოყენება კანონის ან რეგულაციის საწინააღმდეგო იქნებოდა ან რომელიც მოითხოვდა რეგისტრაციას ან ლიცენზირებას ამგვარი იურისდიქციის ფარგლებში.

ინვესტიციები (ან მოკლევადიანი გარიგებები) განვითარებად ბაზრებზე დაკავშირებულია მნიშვნელოვან რისკთან და მერყეობასთან და შეიძლება არ იყოს ყველასთვის შესაფერისი. ამ დოკუმენტის მიმღებმა პირებმა უნდა მიიღონ საკუთარი საინვესტიციო გადაწყვეტილებები, რომლებიც მათ მიაჩნიათ სწორად, მათ საკუთარ ამოცანებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე დაყრდნობით. ამ პროცესში ამგვარი მიმღები პირები დარწმუნებული უნდა იყვნენ თავიანთ ქმედებებში, როცა ახორციელებენ რისკების შეფასებას, რომლებიც დამახასიათებელია განვითარებად ბაზრებზე ინვესტირებისთვის, მათ შორის პოტენციური პოლიტიკური და ეკონომიკური არასტაბილურობა, სხვა პოლიტიკური რისკები, კრიზისი, ცვლილებები კანონებში და ტარიფებში, აქტივების ნაფინანსოება და ვალუტის გაცვლითი კურსის რისკი.

გალტ ენდ თაგარტის ან ჯგუფის რომელიმე წევრის ან მათი დირექტორების, თანამშრომლების, ფილიალების, მრჩეველების ან აგენტების, ან რომელიმე სხვა პირის მიერ არ მომხდარა რაიმე რწმუნების, გარანტიის ან ვალდებულების წარდგენა ან აღება, ამგვარად გამოხატულის ან ნაგულისხმევის, და ამ დოკუმენტს არ აქვს პრეტენზია მასში არსებული ინფორმაციის უტყუარობაზე, სისრულეზე და ამომწურავობაზე (და იმაზე, რომ რაიმე ინფორმაცია არ არის გამოტოვებული ამ დოკუმენტიდან) და არ შეიძლება მასზე დაყრდნობა. ეს დოკუმენტი არ უნდა განიხილებოდეს, როგორც ბაზრების, ინდუსტრიების და/ან კომპანიების სრული აღწერა, რომლებიც მასში არის ნახსენები. ამ დოკუმენტის არცერთი ნაწილი არ წარმოადგენს სამართლებრივ, საინვესტიციო, ბიზნეს ან საგადასახადო რჩევას, წარსულის ან მომავლის მიმართ, გალტ ენდ თაგარტის ან ჯგუფის რომელიმე წევრის ან მათი დირექტორების, თანამშრომლების, ფილიალების, მრჩეველების ან აგენტების მხრიდან. დოკუმენტის მიმღებებს მოეთხოვებათ ჩაატარონ მათი საკუთარი დამოუკიდებელი კვლევა და შეფასება ამ დოკუმენტში განხილულ საკითხებთან დაკავშირებით. ნებისმიერი საინვესტიციო გადაწყვეტილება მიღებული უნდა იქნას მხოლოდ ინვესტიციის პირადი შეხედულებით. კანონის თანახმად, გალტ ენდ თაგარტი ან ჯგუფის რომელიმე წევრი ან მათი დირექტორები, თანამშრომლები, ფილიალები, მრჩეველები ან აგენტები პასუხისმგებლობას არ იღებენ ნებისმიერ ვალდებულებაზე რაიმე ზიანის ან ზარალის მიმართ, რომელიც შეიძლება წარმოიქმნას, პირდაპირ ან ირიბად, ამ დოკუმენტის ან მისი შინაარსის რაიმე გამოყენების შედეგად, ან რაიმენაირად უკავშირდებოდეს ამ დოკუმენტს, ან რაიმე ქმედების, ან უმოქმედობის შედეგად რომელიმე მხარის მიერ, ამ დოკუმენტის საფუძველზე.

ამ დოკუმენტში არსებული ინფორმაცია ექვემდებარება შემოწმებას, სრულყოფას და ცვლილებას შეტყობინების გარეშე და გალტ ენდ თაგარტს არ აქვს რაიმე ვალდებულება ამ დოკუმენტში არსებული ინფორმაციის განახლების ან აქტუალურობის შენარჩუნების მიმართ. ამ დოკუმენტის მიწოდება არც ერთ შემთხვევაში არ ნიშნავს იმას, რომ არ მომხდარა ინფორმაციის ცვლილება ამ დოკუმენტის თარიღის შემდგომ ან იმ თარიღის შემდგომ, როდესაც ეს დოკუმენტი უკანასკნელად განახლდა, ან რომ ამ დოკუმენტში მოცემული ინფორმაცია უტყუარია რაიმე პერიოდისთვის იმ თარიღის შემდეგ, როდესაც მისი მიწოდება მოხდა, ან, თუ განსვავებულია, ამ დოკუმენტში მითითებული თარიღის შემდეგ. გალტ ენდ თაგარტის ან ჯგუფის რომელიმე წევრის ან მათი დირექტორების, თანამშრომლების, ფილიალების, მრჩეველების ან აგენტების მიერ არ გაცემულა რაიმე რწმუნება ან გარანტია, ამგვარად გამოხატული ან ნაგულისხმევი ან ინფორმაციის სისწორესთან და ამომწურავობასთან დაკავშირებით.

ამ დოკუმენტში მოწოდებული ინფორმაცია და გამოთქმული მოსაზრებები ემყარება ინფორმაციას, რომელიც ხელმისაწვდომი იყო გამოცემის თარიღისთვის და წარმოადგენს მხოლოდ გალტ ენდ თაგარტის შიდა კვლევის ნაწილს. მოსაზრებები, პროგნოზები და შეფასებები, რომლებიც მოცემულია მასში, მიღებულია მესამე მხარის წყაროებიდან, რომლებიც მიჩნეულია სანდოდ და კეთილშინდისიერად, და შეიძლება შეიცვალოს შეტყობინების გარეშე. მესამე მხარის პუბლიკაციები, კვლევები და გამოკითხვები ზოგადად აჩვენებს, რომ ამ დოკუმენტში მოცემული ინფორმაცია მიღებულია წყაროებიდან, რომლებიც მიჩნეულია სანდოდ, მაგრამ არ არსებობს ამ მონაცემების სისწორის და ამომწურავობის გარანტია. შესაბამისად, არ შეიძლება დაყრდნობა ნებისმიერ იმ მონაცემზე, რომელიც მოცემულია ამ დოკუმენტში. არც გალტ ენდ თაგარტი, არც ჯგუფის რომელიმე წევრი, ან მათი დირექტორები, თანამშრომლები, ფილიალები, მრჩეველები ან აგენტები არ გასცემენ რაიმე რწმუნებას ან გარანტიას, ამგვარად გამოხატულის ან ნაგულისხმევის, ამ დოკუმენტის სარგებლობაზე მომავალი საქმიანობის პროგნოზირების საკითხში, ან რომელიმე ფასიანი ქაღალდის ან აქტივის მიმდინარე ან მომავალი ღირებულების შეფასებაში.

გალტ ენდ თაგარტს და ჯგუფის ნებისმიერ წევრს შეიძლება ჰქონდეს ბიზნეს-ურთიერთობის დამყარება კომპანიებთან, რომლებიც მოცულნი არიან ამ კვლევით. შედეგად, ინვესტირებმა უნდა იცოდნენ ინტერესთა პოტენციური კონფლიქტის შესახებ, რომელსაც შეუძლია გავლენა მოახდინოს ამ დოკუმენტში არსებული ინფორმაციის ობიექტურობაზე.

ეს დოკუმენტი კონფიდენციალურია გალტ ენდ თაგარტის კლიენტებისთვის და კვლევითი მასალების გამოშვებისთვის. ამ დოკუმენტის ან მისი ნებისმიერი ნაწილის უნებართვო კოპირება, გავრცელება, პუბლიკაცია ან განმეორებითი გადაცემა რაიმე მდელით ან რაიმე ფორმით ნებისმიერი მიზნისთვის მკაცრად აკრძალულია.

ამ დოკუმენტის მიმღები პირები პასუხისმგებელი არიან ვირუსების და სხვა დესტრუქციული მოვლენებისგან დაცვაზე. ელექტრონული გადაცემის მიღება ხდება მიმღები პირის საკუთარი რისკის ხარჯზე და წარმოადგენს მის პასუხისმგებლობას, მიიღოს ზომები, რომ ვირუსებისგან და სხვა დესტრუქციული მოვლენებისგან უზრუნველყოს დაცვა.

კვლევების დეპარტამენტი უფროსი

ნინო პაპავა | n.papava@gt.ge

ეკონომისტი

ევა ბოჭორიშვილი | evabochoishvili@gt.ge

ეკონომისტი

ალიმ ჰასანოვი | ahasanov@gt.ge

უფროსი ასოცირებული

გიორგი ირემაშვილი | giremashvili@gt.ge

ანალიტიკოსი

დავით ქუტიძე | dkutidze@gt.ge

ანალიტიკოსი

დავით ნინიკელაშვილი | dnikelashvili@gt.ge

ანალიტიკოსი

თამარ ქურდაძე | tamarkurdadze@gt.ge

გალტ ენდ თაგარტი

მისამართი: აღმაშენებლის გამზირი 79, თბილისი, 0102,

საქართველო

ტელ: + (995) 32 2401 111

ელ. ფოსტა: gt@gt.ge